

РЕДАКЦИЯ
И
АДМИНИСТРАЦИЯ
„Principesa Ilana“ 15 bis
— BAZARGIC —
ДИРЕКТОРЪ:
МИЛЕВЪ (адвокатъ)
DIRECTOR:
A. MILEV (avocat)

НАРОДНА ДУМА

АБОНАМЕНТЪ:
За година — 150 лев
За 6 месеца — 80 лев
За странство удвоени
цени.
ОБЕВЛЕНИЯ И РЕК-
ЛАМИ ПО СПОРА-
ЗУМЕНИЕ.

„Cuvântul Poporului“

НЕЗАВИСИМЪ СЕДМИЧНИКЪ.
ZIAR INDEPENDENT SĂPTĂMĂNAL.

В аяунул алегерилор

Кампания електоралă pentru alegerea de consilii ju-
ene și comunale este în toi.

Lupii politici se reded unii la alții și cu toate mij-
cele tind a însela masele poporane, cum că aceste
geri n'au niciякоп ш интерес politic, precum а
arat șeful guв.ului. Dar audiența șefului libera-
la înalta regenta, declarațiunile lui amenințătoare
tra guvernului pseudo-țărăнизмului; declarația fer-
a Președintelui actualului guvern la Cluj, în care
се-і characteristic este că partidul Național-Тăра-
creiază аша numita organizația а Voinicilor pen-
a feri masele țărăнеști de influența ideologiei mun-
rești din orașe și că în curând guvernul va veni
o lege speciala а preseі datorită sentimentului lui
dragoste pentru refacerea spirituală și educația să-
asă а poporului—toate aceste sunt dovada cea mai
ventă, și pentru тоți cei рătăциți pentru а li con-
e cum că ori-се лupta електоралă nu este decât un
ment de лupta pe frontul economico-politic și că
sta лupta va confirma sau distruge o anumita ро-

Alarma de toate zilele се-о desfășoară liberalii, а-
pescanii și alții, nu va speria pe guvern. Cea mai
erica opoziție constitue pentru guvern masele lar-
flamanzite și înșелate din toate colțurile ale țării.
rontul unic al acestor inflămânзци, în лupta lor de
зіție va trebui sa се оrăндуй și poporul multicolor
cit al Dobrogei fără deosebire etnica și religioasă,
în mod cinic а fost el înșелат.

Impozitele nu s'au micșorат ci dimpotrivă—au cres-
iar încasarea lor este cu атât mai drastiă cu cât
te impozite special pentru Dobrogea și sunt enorm
te în anumite direcțiuni cum este cazul cu taxele
stăției.

Angareaua n'a încetat cu toate promisiunile pom-
se—toata toamnă carul țărăнului баштинаș nu s'a
oprit nici о zi са să дucă materialul necesar pentru
e neferиціților sai consăтени noi, cu toate promise-
e că aceasta мuncă va fi plăтита.

Chesіиunea cea mai spinoasă а колонизării, n'a
soluționată după cum era promis, ci este și mai
інсurcată.

Ної și noi grupuri de coloniști sosesc din Mace-
ori din Balgaria, fiind aruncate în labele мизеріей
шовинизмului distrugător.

Trelmea expropriată cu о ustificare numai juridi-
и numai са n'a fost restituită, dar а fost expropri-
cu totul și пământul аселора care au întâрзіат cu
иnerea declaraціиilor pentru верифіcare.

Nu s'au имpropriетаріт cu cinci hectare promise
fără пământ—locuitori баштинаși

Legea excepțională privitoare numai pe Dobro-
Noуă este încă în vigoare, cu toate са s'a pro-
modificarea sau abrogarea ei, pentru а paraliza
progres economic sau politic. In sfârșит, преăturіле
зорті ale produselor agricole, lipsa de creaite ef-
și pe termene lungi, добанзиле enorme de nein-
uit, lipsă de lucru pentru masele мунцитореști de la
e, salariile de foame, toate acestea дuc асест ро-
multicolor spre degenerare, мизеріе și моарте.

ата dese, în алегеріле се се апропіе, dobrogeni și
иști și башнаși—fără deosebire de origină și reli-
a-și întинде манаі frăтеște și cu curaj а се ін-
та spre urnele електорале. Cu votul lor, авând în
e интересеі lor proprii,—acele интересе ale fiecă-
ropsit și еxploatat—а lovi în асei се au înșелат
иїта și sperанțele lor.

C. P.

Предъ изборитъ

Изборната борба за ок-
ржжни и общински съвет-
ници е въ своя разгаръ.
Политическитъ вълци оже-
сточено се нахвърлятъ е-
динъ върху други, и съ-
всички средства се мьчатъ
да заблуждаватъ широки-
тъ работни маси, че тия
избори нѣмали политиче-
ски характеръ. Но ходе-
нието на шефа на либера-
литъ при ретекството, не-
говитъ заканителни декла-
рации противъ правител-
ството на лжецаризма;
клучкото изложение на
министъръ председателя
отъ което най характер-
то е че националъ царя-
нистката партия създава
тѣй наречената *организация*
voinicilor, за да не би зем-
ледѣиската маса да попад-
не въ плѣвъ на градски-
тъ работнически слоеве и
че правителството скоро
ще създаде законъ за пре-
сата отъ любовъ къмъ ду-
шевното причисване въ
здравото възпитание на
ромѣнския народъ.—Всич-
ко това отваря очитъ и
на най заблуденитъ за да
видятъ, че всѣка изборна
борба е единъ моментъ
отъ борбата на общия
економически и политиче-
ски фронтъ, и че тази
борба ще потвърди или
ще отхвърли дадена по-
литика.

Заешката трупурдия на
Либерали, Аверескани и
др. не плаши правителст-
вото на Мавию. Една елин-
ствена и страшна опозиция
има това правителство —
изгълбнатитъ и изгългани
широки народни маси отъ
цѣлата страна. Къмъ тая
опозиция ще трѣбва да се
пресѣлини оголелия доб-
руджански народъ безъ
разлика на вѣра и народ-
ность, защото и той ци-
нично бѣше изгланъ: —
данѣцитъ не се намаляха
а се увеличиха и много по-
страшно се събиратъ. Тѣ
въ извесни клонове се и
увеличаватъ и то само за
нешастна Добруджа.

Такъвъ е вапримеръ за-
кова престація. Ангарията
не е спряла.

Цѣла есенъ не спрѣха
колята на мѣстното насе-
ление да носи материяли
за кѣшитъ на новитъ си
съселени макаръ съ обе-
щание да се заплати тру-
дъ. Въпроса на въпроситъ
колонизацията, не е разре-
шенъ както се обещавахе
а е забърканъ и влошенъ.
—Все нови и нови неща-
стици прижлагъ изъ
Македония и България на-
стрѣхнали и заблудени, за
да станатъ орждия на шо-
винизма и жертви на ми-
зрїята и глада. Иззетата
третина не само, че не се
повърна, но не се даде
възможность на неподали-
тѣ декларации, на които
з мѣта напълно се иззе,
да спасятъ поне отъ малко.

Не се даде и нѣма ни-
кой намерение да даде на
мѣстнитъ безимотни обе-
щанитъ петъ хектара.—За-
щото, и най вече зашото
изключителния драконовски
законъ за южна Добруд-
жа е още и ще бѣде въ
сила за да притиска и па-
рализира всѣки економи-
чески подеъмъ и всеки по-
литически стремежъ. За-
шото най-сетне, мизернитъ
цѣни на землед. продукти,
липсата на дългосроченъ
и ефтенъ кредитъ, невъ-
образимо грамаднитъ лѣх-
ви, липсата на работа за
градскитъ маси, малки за-
плати—всичко туй води то-
зи пѣстъръ народъ къмъ
пропадане, мизерия, изра-
ждане и гладна смъртъ.

Ето защо, въ близкитъ
вече избори, добруджанци
и колонисти и местни жи-
тели безъ разлика на вѣ-
ра и народность, да си по-
дадѣтъ братски ръка и
смѣло да трѣгнатъ къмъ
избирателнитъ урни и съ
своя вотъ вѣренъ на соб-
ственитъ имъ интереси, —
интереситъ на всеки по-
тиснатъ и онеправдани —
дадѣтъ заслуженъ удъръ
на онези, които излъгаха
тѣхната вѣра и тѣхнитъ
надежди.

Нар. Д.

Бележникъ на добруджанеца „ДАЙТЕ НИ ЗЕМЯ!“

—Четемъ въ брой 270 отъ 21
м. на в-къ „Добруджа Нова“
една статийка-повикъ подъ
Йорния надсловъ, подписана
отъ нѣкой безимотенъ земе-
дѣлецъ. И това, което ни въ-
лбоко не е само, че този горе-
щъ айбелъ е облянъ отъ
чувството на мъка и неизрази-
мо отчаяние предъ утрешния
денъ, но насъни трогна и на-
вността въ разбитата вѣра на
на селяка къмъ властудайща
Нсц. Царанистка партия, ко-
то, споредъ насъ, е последната
инициация на преобладаваща-
та днесъ политика.

Преди всичко, закона за ед-
ната шрета не бѣ ли цѣло
престѣйление? Зашо на тия,
които притежаваха по петъ
хектара се иззе, а не само на
едритъ собственици? като на-
го-прибошлитъ се оземляваха,
а мѣстнитъ жители се обе-
зземляваха? Но защо се зайи-
тваме, когато това бѣ цѣлата
на аграрната реформа въ
Добруджа!...

„Дайте ни земя!“ тѣзи сте-
нящи слова, освенъ че сж тѣж-
рде наивни, но и е все едно да
ли тѣ сж отпращени къмъ си-
титъ и властимущитъ, или
къмъ този дащо духа-казано
на народенъ езикъ.

„Дайте ни земя!“—този по-
викъ е действителенъ изразъ
на нагона на трудящите се
селяци за по-сѣтѣлъ животъ;
но той, за жалостъ, ще ост-
ане гласъ въ пустиня, тѣй ка-
то имаме достатѣчно примѣ-
ри изъ миналото и история-
та на всѣки народъ—че, тѣзи,
на които „широко около
врата“ свѣсемъ сж изгубили
слуховата си способность къ-
мъ народнитъ стонове и воп-
ли... Тѣ за лишень пѣтъ сж
доказали, а днесъ продължа-
вайъ да доказвайъ тѣхнитъ
потомци своята престѣнна
нехайность къмъ човѣшкото
тегло и страдание, до какѣто
рай-после народѣтъ, на чийто
рамене се крепи живота, не
издигне своя мощенъ гласъ и
по правия пѣтъ на своята
борба извоюва това, което не
искатъ др му дадѣтъ.

Б.

Чехия недоволна стѣ
Хатската Конференция
Прага.—Пресата въ Чехо-
славия, разгледвайки ре-
зультатитъ отъ конферен-
цията въ Хаге, се показ-
ва твърде недоволна отъ
създаденото на Чехосла-
вия положение, защото
преди всичко търпи ма-
териални загуби имайки
да плаща годишно 113
милиона корони.

Въпроса за малцинствата

Въ своето изложение по общото политическо положение в страната, което министър-председателя г-н Маню направи тия дни в Клуж, е засегнал и въпроса за малцинствата. Той признал, че наистина, правителството не е извършило още своето обещание относително малцинствата, но добавил той, то се занимава сериозно с този въпрос и желае да му даде едно разрешение правилно и в „духът на времето“. За тази цел дори е изпратило специален пратеник в чужбина, депутата Гица Попъ, да проучи този въпрос и при прилагането му да се използва „полезното и доброто“. До тогава националните малцинства в страната ще трябва да потърпят, да имат пълна въра в национал-църканисткото правителство и то се знае, въ предстоящите избори за окръжни и общински съвети, да го подкрепят.

Да, въпроса за малцинствата, стои постоянно открит.

Въ печата постоянно се разисква въпроса за свободата и правата на малцинствата.

Журналисти и наемници на господстващите дипломати, тяхният лакеи, дават всевъзможни рецепти за разрешаване на „болния въпрос“.

Обществото на народите също не малко пъти поставя този въпрос за „разрешение“ и винаги го отлагаше за идната конференция. Въ последната такава, през Март миналата година, всички смътахта, че този въпрос ще получи своето разрешение и то благодарение на юмрука сложен върху зелената маса от покойния Стреземанъ. Изглежда обаче, че този въпрос не се стръска нито от юм-

руци върху зелените маси нито от такива свити въ джебовете.

И наистина, трябва ли потиснатите национални малцинства да хранят известна въра в различните журналисти и дипломати, въ обществото на народите на империалистите, че именно тѣ сж, които ще дадат правилно разрешение на този тъй насъщен за малцинствата въпрос?

Днешния капиталистически режим има за своя основа териториалните завладявания, анексиите и колониализма подъ всички му форми. Въ територии придобити против желанието на населението, което живее тамъ, първата и неотложна задача на господстващата нация е да де национализира това население и въ това отношение тя води отчаяна война съ всички средства противъ всяка местна култура, противъ матерния езикъ на населението, за да го погълне и обезличи. Погледнете различните оплаквания на потиснатите национални малцинства до Обществото на народите и просветеното обществено мнение въ Европа и ще видите, че именно те се оплакват от това поглъщане и обезличаване на което ги подлагат тяхната потисници.

Кой невърникъ може да възлага известни надежди на френските империалисти които потискат огромни маси от национални малцинства въ Елзасъ и колонии? Могат ли да разрешат този въпрос английските империалисти, които подгискат Ирландия и милиони колонии на роди? Или това ще сторят тяхните васали от балканските страни, които въ стремлението си да асимилират и тяхните многобройни национални мал-

ИЗЪ БАЗАРИЖИШКОТО КУЛТУРНО ОБЩЕСТВО

Всеки културен народ до голяма или малка степен, проявява интерес за прѣуспяване на своята просветителна културна кауза.

Ако на някоя част от един народ, тя не е станала жизнен въпрос, някоя част от този народ не е толкова заинтересувана въ това повече, отколкото маломислните и работни слоеве на този народ; първо, защото тѣ съставляват най-многобройната част на народа и после, защото тѣ нямат други средства и се борят и застъпват най-добре своите интереси за самостоятелно развитие.

За да острани недъзите на своето общество, борейки се противъ всички ония, които узурпират правата му като го представят и говорят от негово име, които търкуват съ неговите интереси, това народно общество съставено от маломислните работни маси, може да стори най-успешно въ ония организация или тъй наречено културно общество, което споредъ законните условия, или тѣзи на действителността, има еднакъвъ съ него отнаше-

цинства, хвърлени въ лапите имъ по силата на мирните договори, сж най-безогледни и не се спират предъ нищо?..

Не! Разрешението на националния въпрос, трябва да бжде подетъ преди всичко от самите потиснати нации, той ще се разрѣши въ свободния братски съюзъ на народите, където всяка националност ще има пълна възможност да развие своята култура, сила и способности, въ което днешните писачи и дипломати на империалистите, нѣма да имат никакъвъ дѣлъ.

ки произходъ.

Именно междуплеменната солидарност на добруджанци е, която бди да се води едновременно борбата за прѣуспяване на тяхната обща просветителна кауза.

Съ тия нѣколко думи нагазваме въ една непродуктивна област въ базарджишките граждани от български произходъ. Надниваме презъ китайските стѣни между които е опятаено тъй нареченото „българско Културно общество“, скрито от погледа на множеството.

Вследствие изключителните условия и създадената престижна традиция, работите тукъ сж се уреждали, пъкъ и сега се уреждат по „комшийски“. Широкият народни слоеве сж лишени от участието имъ въ това общество.

Българското културно общество или предимното училищно настоятелство получи правото да ржеводи българските частни училища от града ни чрезъ закона за частното образование от 1926 г.

Преди това, ромънските законъ за народното просвещение от 1886 г. позволяваше частни училища, които се представят от директора на училището, който трябва да поеме ангажимента за издръжката имъ и се издаваше ауторизация на негово име.

Тукъ специално за българските училища, тѣ продължаваха да се ръководят пакъ от училищно настоятелство, което бѣ узаконено презъ 1922 г. отъ Ромънското Министерство на Народното просвѣщение.

Извѣстно е, че такива настоятелства сж изборни и въ набирането на които участвуват всички граждани заинтересувани въ просвѣтата на своите деца.

Но кой е избралъ общото настоятелство, когато гражданството никога не е било свикано на подобна работа, кой му е далъ мандатъ да представлява цѣло българско общество, предъ официални мѣста, на това отговорятъ фактите, резултатъ на една отрицателна дейност на интересите на широката българска народна маса.

Събраха се огромни суми отъ този народъ за постройка на училища.

Въ резултатъ имаме, нехигиенични училищни огради, безъ пособия и библиотеки, неподбранъ учебенъ персоналъ, не добре заплатени учители и училищна служба.

Безъ никакви уволнявания на учители и служещи и насмѣхавания на таква безъ цѣна и специалност.

Отнемайки се всяка възможност, на тези които най-добре познаваха нуждите на училищата—учителите—да обмислятъ задружно редъ жизненни въпроси за тѣхъ, и училището свеждайки ги до ролата на ордия на силните отъ училищно настоятелство, да насочват единъ противъ другъ, да разцепватъ учителството, изгубили въ какъвъ интелегентски образъ, оганали убийство въ редъ пороци.

Въ единъ тѣсентъ ератъ пакъ по „комшийски“, обмисли въпросътъ, какъ да се справятъ от послѣдованията на закона за частните образования, които се решава да му се даде формата на Българско-културно-общество, като се изработи единъ уставъ и правилникъ.

Същевременно и въ зависимост отъ закона за юридически личност, това общество доби формата на юридическа личност.

ЗАЩО СВЕТА ДНЕСЪ Е ПРЕД НОВА ВОИНА ?

Докато въ мѣгливата столица на Великобритания представителитъ на шестия велики държави манифестиратъ своите „миролюбиви намерения“ и докато дори чакъ и Бога молятъ божиите служители за прѣуспѣхъ въ съвещанията на помазаните миролюбци,—въпросътъ за една нова и още по ужасна война става все по актуаленъ и наложително изисква едно по обективно обяснение.

Точно за туй, че сме въ времето на мирните и за разрешаване конференции — толкозъ по близка и неизбежна е днесъ войната, но войната на нови завоевания, на нови робства и изстребления и на още по страшенъ економи-

чески гнетъ.

Причинитъ?

Ако надникнемъ въ задкулиската подготовка на воюните и най-вече на тия отъ последните години; все една е картината: борба за завладяване на световните пазари. Била тя война на малките или голѣми държави — причинитъ сж били винаги стремжътъ за завоюване на нови световни пазари, вследствие свръхразвитието на производствения апаратъ отъ една страна, а отъ друга—отслабване вътрешните пазари въ собственихъ имъ страни, защото ниската надница и увеличенихъ нужди, сж намалили до минимумъ потребителната способност на широкитъ на-

родни маси. Отъ този стремежъ произтичатъ противоречия между голѣмитъ капиталистически държави — представителки на няколко само могщи съюзи на финансов капиталъ, подъ чийто гнетъ се редятъ ежедневно безчисленитъ финансови, търговски, митнически и др. конфликти.

Общоевропейската касапница която дойде поволята на индустриалните трустове, борбата имъ за вгличата на Руръ, Нефта на Мосулъ и богатата химическа индустрия на Елзасъ и Лотарингия, на обширните пазари на колониалните страни, що излязоха отъ владение на Германския империализъмъ, завърши съ благополучния успѣхъ на американския финансов капиталъ, който тури подъ гнета на задълженията отъ войната дори непобедимата владетелка на всички пазари — Англия. Вой-

ната мина и замина, а новитъ отношения създадени следъ нея, разпалиха още повече борбата за надмощие въ пазаритъ. Навсякъде, по всички световни пазари на текстилната индустрия, на въглища и особено на индустриално-химическите произведения, на желязо и стомана, а най-вече на леки и цветни метали, безъ които сж немислими електрификацията и модерното въоръжаване — стоятъ днесъ въ неравна конкурентна борба всички могщи по индустрията и капитали държави.

На първо мѣсто капиталистическото свръхпроизводство на Америка, което се разви презъ общо европейската война, тласка въ неминуеми противорѣчия, заради което голѣмитъ трустови представителства се стремятъ да изтикатъ отъ световните пазари могща Англия и наводнятъ

света съ своите произведения — Англия, чийто външна търговия е основа на нейния капитализъмъ, се стреми съ неограничени жертви и съ рискове на военни конфликти въ колонитъ си (Китай, Индия), да само да запази пазаритъ си отпреди войната, но и дори да завладѣе нови.

Въ лицето на Франция, която следъ войната доби единъ мощенъ подежъ въ възвизитието на своята индустрия, тя срещу днесъ сериозенъ конкурентъ и войната въ Алжиръ противъ независимостта на Алжирския и др. народи, — беше стремжътъ да завладѣе пазаритъ на западна Африка, където бяха устремели усилията и американската и английската индустрии.

Не отстъпва въ борбата пазари нито победения Германски капитализъмъ, който използвайки всички способно-

Чрез решението на Камакренския окръжен съд от 26 Януари 1928 г. което решение, влиза в сила, обаче едва на 6-й Август 1929 год. и от тази дата едва то добива окончателна законна форма.

Ролята и намеренията на „групичката“ която е извършила всички тия формалности личат от самия устав и правилник съставен, гласуван и одобрен без участие на ония върху плъщити на които поставят въдръжката на всички културно-просветни институции.

А именно този устав е противен на всеки прогрес в образователното и културно дело на широк народен слой от маломогат и безимотни българи. Таси едновременно за бедния тъй и за богатия и то такива, че бедния никога да не може да стане член на такова едно „културно“ общество.

Правят се редъ ограничения за тѣзи които имат най-голямо право да проникнат въ това общество и правилно разрешат всички въпроси, отнасящи се до провеждането и възпитанието на мнозинството. Тѣзи ограничения се явяват било по отношение възрастта, на тѣзи които ще влизат въ управителния съветъ който се 30 години крайно консервативна мѣрка, било редъ материални гаранции, които бедните членове не могат да представят и следователно и никога да не могат да влизат въ този управителен съветъ. Чрез този устав е ознета всѣ възможност на оня членъ, който по обективно би бил разгледал всички въпроси отъ жизнен характеръ за широката маса.

Това е то, на кратко, „великото“ историческо дело на ония които „горещо“ се нагърбили да

ваностъ на свой плещи тежките културно-просветителни задачи на цѣло едно племе.

Този натиск на народното негодуване, се озвизва събрание въ началото на Април 1921 год., еждето безъ въвежданъ подробенъ морален и материален отчетъ за дѣйността на чорбаджиятъ се прѣстъпи къмъ самоизбиране на управителен съветъ, като по единъ шарлатански начинъ се плъни

немамната гражданска съвестъ въ омагьосания ержъ на демагогствания чрезъ ефтената фразеология на машинациитъ на „латната“ и „благопадеждна“ чорбаджийска мажджъ.

Но за дѣйността на новия тъй рареченъ „избранъ“ управителен съветъ, ще продължимъ въ идущия брой.

Феднеровъ

Писмо отъ село

Селянина знае истината!

Много вестници, много брошури се пущатъ и летятъ изъ равната ни Добруджа, но твърдъ малко сж ония, които да изкодятъ отъ окаения животъ на бѣдния добруджанецъ, да видятъ всичкитъ му нужди и неволи и които да изкажатъ предъ цѣлъ свѣтъ неговата болка и воля. А ний добруджанскитъ селяни, макаръ и бѣдни, искаме да имаме книга на нашия си майчинъ езикъ, да платимъ за нея, да четемъ, но искаме, като четемъ, да се научимъ само на доброто и затуй какъ да се боримъ, за да го имаме.

Ето да речемъ, както и днеска, всички пишатъ и се кичатъ съ думата нашъ братъ, голѣмъ общественикъ, че милеятъ за насъ народа, че изхождали отъ интереса и волята на измѣнения добруджански народъ.

Четемъ и се чудишъ—нищо повече отъ думи, голѣми, и само лични мнения и разсъждения.

Тукъ ще кажа единъ примеръ отъ многото до сега, който ний селянитъ не можемъ осъенъ да осдимъ. Той е за единъ такъвъ, дето много трудъ си прави да играе на политика и общественостъ и като не разбира какво че отдавна е изгубилъ всѣ

какво довѣрие въ селянина, се хваля наново въ своя вестникъ като представител—защитникъ на „милія му добруджански народъ“.

Още въ началото, съ своето мѣлчане, тоя и други господа, използваха, че ний не знаемъ закона на страната, незнаехме нито да четемъ, мѣлчаха и бѣха ортаци съ всичко което бе се заело да ни оголи, до като ни докараха до просешка тояга.

Току изведишъ днес виждаме този общественикъ да подига единъ боленъ нашъ въпросъ, който отдавна погребяха нашитъ врагове.

И гледашъ, кичи се този господинъ наново като нашъ голѣмъ защитникъ и току казва—чети братко, „истината надъ истинитъ“, или да кажемъ ний направо:—Пий братко мой чаща студена вода надъ всичко това що изгуби отъ ржцетъ си, що е било „мирие“ още отъ прадедитъ ти, вижъ другия път, пътя кждето вървятъ измженитъ и съзнателнитъ ти братя, защото тамъ е спасението. Ний селянитъ викаме: стига толкозъ залгвания и игра на общественото вжже за наша смѣтка, стига одумки задъ гърба ни. Занемейтъ, престенетъ, защото ний иска-

не честностъ и доблестъ на тия които ще кажатъ нашата дума, а това не стивий що ни оголихте!

*

Г-нъ Редакторе, четемъ първи брой на в. „Народна дума“, който ни вдѣхва довѣрие, защото изхожда отъ нашата черна действителностъ, чийто горчиви хакове поглѣдахме защото нѣмахме еднъ весникъ, който да мрази тъмната и да е отърсенъ отъ глупавъ шовинизмъ. Въ вашия вестникъ виждаме истината и затуй ви пожелаваме и плодovitъ трудъ.

Приемете привета на почервеното добруджанско село.

Селянинъ

НЕЩО СКЪРЦА.

(Писмо отъ гражданинъ)

Нѣщо много се е разскърцала колата на българското общество. Скърца до толкова, че тия, които се возятъ на нея, сами почнаха да се плашатъ.

Въ Добричъ, въ Силистра, пъкъ и въ Кюстенджа, помазанитъ, тия които сж си присвоили правото на водачи, задъ гърба на народа, нѣщо сж се сбутали. Интригитъ, които сж се водили задкулиситъ на тия гнезда, кждето сж се настанили тия приятели, започнаха да ги надхвърлятъ и дори стигатъ до ушитъ на санкилотитъ—народа, който старателно се държеше на почетно разстояние отъ тѣхъ.

Престрелкитъ зачиха и се преобърнаха въ барабаненъ огънь.

Въ Добричъ членоветъ отъ училищното настоятелство излизатъ отъ състава му—обещания на народа не се даватъ, но затова пъкъ г-нъ Тошевъ излезе ведлага съ свой в-къ.

Отговоръ на него дава в-къ „Единство“ кждето познатия Любенъ заклиня всички да се „очистятъ отъ праха на интригитъ и задкулиснитъ инсценировки“. Той дори заплашва и съ нѣкакви документи, но самъ предпочита да спре до тука и всичко да покрие съ общи фрази.

Декламациитъ му за „борцитъ и общественицитъ съ неопетнена морална чистота, безаветна самоотверженостъ и

здравъ разсъдакъ“ нищо не чинятъ и никого не могатъ заблуди.

Въ Силистра въ сждото време и съ сждитъ методи средства е започната борба между Кирчо Маноловци и Македоновци.

Кое кара тия рождени и идейни братя да се хванатъ за коситъ? Дали милеятъ имъ за народно добро? Дали голѣмия имъ патриотизмъ?

Или пъкъ тѣхната борба е долна, мръсна, отерийна за заграбването на нѣкоя нова плячка?

Гледайки тия „патриоти“ да се тупатъ въ гърдитъ и да минаватъ за „борци“ на народни правдини, насъ ни идва на умъ Божия стихъ:

Патриотъ е душа дава
За наука, за свобода
Но не своята душа брате
А душата на народа и т.н.

Нѣма две мнения, нашитъ „патриоти“ сж отъ рода на горния. Ние знаемъ извора на тѣхния патриотизмъ. Изнемогващото българско население трѣбва вече да напусне своето наблюдателно поведение, да се интересува отъ учебното дело, съ което търгуватъ една шепа „богопомазани“ и да надникне средъ тоя кръгъ, на морално чиститъ, и безаветно самоотверженитъ за да изнесе само на показъ всичкото зло, което пари тамъ.

А зло тамъ има. То се прояви още при първото събрание на Б. К. О. въ Добричъ, когато чрезъ колушество надъ гражданската съвестъ се наложи едно настоятелство, което въ „своята“ едногодишна престойка на власт не само че бездейства, но даже и туй което то извърши е само отрицателенъ активъ, въ ущърб на общитъ ни културни интереси.

Гражданинъ

— ПЕТЪРЪ БОНЧЕВЪ —

отъ с. Дургутъ Калфа —
Продава 4 годишенъ, жребецъ, черенъ, съ красива стойка, годенъ за кавалерийски конь.

Споразумение стопанина — с. Д. Калфа.

Разпространявайте

в. „Народна дума“

сти на немския духъ, можа да усъвършенствува своитъ производствени средства и сили до неимоверностъ, да извърши най-бързата рационализация въ производството, най-после и чрезъ заемитъ отъ американскитъ банки, успѣ да смечи иротиворечията вътре страната си, а принудена отъ репарациитъ, непрестано заводява пазаритъ на победителскитъ, съ своитъ производения.

По сждия пътъ на жестока конкуренция въ светнитъ пазари, навлизатъ и другитъ малки държави, каквито сж Италия, Индустриална Чехия, Белгия, и др., а нека не забравя, че млада Япония, кийто капиталистическо съществуване е нейната външна търговия, засрашава съ надощие въ много отъ източни-те пазари на Америка и Ан-

глия.

Така отъ собственитъ противоречия на капиталистическитъ държави—растатъ все повече и повече възможности тѣ за нови конфликти.

Но не стига туй, ами тъй като много отъ колониалнитъ и др. страни се бърже индустриализиратъ, ограничава се пазаря за много индустриални произведения идящи отъ вънъ, а съ туй все по ожесточена става конкуренцията по останалитъ пазари, все повече се заплитатъ противоречията на конкурентитъ и по близки ставатъ конфликтитъ, защото е немислимо да се постигне едно мирно споразумение за разпределение на пазаритъ. И колкото повече за пазаритъ индустриални произведения сж обекта на жестока конкуренция, толкозъ

повече се засилва и борбата за завладяване всички източници на сурови, горивни материали, особено тия на петрола, нефта и въглищата, чийто двигателна сила е отъ първа необходимостъ.

Войната, мирнитъ договори и всички тайни и явни конференции комай всички меришатъ на петролъ.

Тѣй сждо, поражда се не малко съревнование и за завладяване пазаря на тѣй ефтинитъ тропически продукти, а не малко стеснение на световнитъ пазари е и осезателната загуба на просторния пазаръ, какъвто беше Русия до революцията.

И така, по всички континенти, морета и острови, империалистическата политика на капиталиститъ води, отъ конфликтитъ на търговскоиндустриалното съревнование къмъ

видими конфликтна оржжието.

Пакъ общоевропейската война струпала огромни капитали въ каситъ на американскитъ трусове и известни банкови институции въ Европа и тѣ извикаха нова борба за тяхното пласиране, като скриха задъ утопичнитъ декларации на миролюбцитъ, че така ще се спаси саета отъ настѣпалата стопанска и финансова криза на Европа. А изнасянето на капиталитъ значеше само нови печалби, засилване спекулата и източникъ за черпане средства въ борбата противъ надигащитъ се народни и трудящи се маси.

Ето какъ капиталитъ [които се внасятъ отъ Америка и Англия ставатъ все по-голямъ факторъ на война, защото съ тяхъ се крепи и воената мощъ на реакцията въ западнитъ финансово страни. Всеки новъ

заемъ означава нови аероплаи, нови крайцери и задъ всеки доларъ стърчи войнишки щикъ.

Средъ тия очебиени факти на икономическитъ отношения на империалистическа политика на стария свѣтъ, нареждатъ се още редъ други причини, които произтичатъ отъ структурата на строя, който води все къмъ нови войни.

Войната е любимото занаятие на империалистическитъ вѣлци и затуй, защото тя е средство за най-лесно и бързо натрупване на печалби и моментъ, когато ще могатъ да се пласиратъ хората на едно цѣло съсловие, за да се охранятъ и напечелятъ върху гърба на другитъ, които ще понесатъ всичкитъ и тягести.

Самата война е същевременно и единъ голѣмъ пазаръ,

Що за музикалното развитие и възпитание на народната маса.

Въпросът за музикалното образование и възпитание на масата не е ново.

Този въпрос е бивалъво разискванъ въ миналото и на всъжк почти, когато е прѣдлагало да се направи стъпка за музикалното образование на масата-народа. По какъвъ път трѣбда трѣгне това образование и възпитание, за му се тури добра основа която послѣ да се ради по висшето такова образование, е най главния въпросъ, който е заемавалъ и занимава всички, които искрено желаятъ да видятъ народната маса правилно развита и възпитана въ музикално отношение.

Несъмнено, тамъ където е прѣобладавало благоумие, а още по вече скромность у музикалните руководители, музикалното развитие на населението е било насочено по прави път.

За голѣмо обаче съжаление правия път на музикалното развитие на масата най често бива нарушаванъ отъ нескромность на нѣкой музикални руководители, които за да запава громкость и репутация на дейността си, се опитватъ да правятъ неосмислени скокове, въ истинното на музиката, какава най често поставятъ на ениѣ и то изключено пълнени, глумиви кабатни оперетки, които въ музикална Германия сж речени съ името *площа-а музика* и се играятъ въ кафе-шантанѣ, не за да прѣвъспитъ масата въ музикално отношение, а за да я отклонятъ отъ нейното осъзнаване и да затварятъ по-оро очитѣ на нетрезвения зритель.

Всички постъпки днесъ подтикъ на музикална-

та култура у насъ трѣбва да иматъ за цѣль, да *подготвятъ масата, което да почувства нужда отъ музикалната култура за въ живота си.*

Тогава вече е лѣсно да я възпитае въ висшитѣ откривания на музиката.

Днесъ въ нашия животъ се забѣлѣзватъ извѣстни прояви, които иматъ за цѣль да подтикнатъ музикално културното развитие на масата, на която въ началото винаги трѣбва да се поднесе хубавата Народна пѣсенъ и близки ней художествени пѣсни, тъй като само тя е най близко до душата на народа, понеже е нейно творение и единствена изразителка на всички радости, болки и неволи на човѣка и на цѣль единъ народъ.

Макаръ и да сж скромни първитѣ стъпки, обаче тѣ сж които ще поведатъ въ време къмъ по сериозни такива, а отъ насъ самитѣ само зависи какъ ще умѣемъ да насочимъ правилното имъ развитие.

Ако населението отъ нашия край е останало назадъ, въ своето музикално развитие, то отъ друга страна пъкъ е показало, че почва и условия за такава култура въ нѣго има и намъ не остава нищо друго освенъ да насочимъ туй развитие по прави път. При всѣко културно начало първитѣ стъпки трѣбва да иматъ за цѣль да *приготвятъ почва и я направятъ годна да възприеме по лѣсно това а тая почва трѣбва да се търси и здраво всъди въ масата народа, който пъкъ отъ своя страна е жаденъ, да чуе своето да се превъзпита и образова чрезъ нѣго.*

Този е пътятъ по който се присажда всѣка нова култура и който има усѣбни резултати и изглажда, че нѣкой отъ наши-

тѣ музикални руководители сж проникнали отъ тази истина и незабѣлѣзано тихо и неумерено работятъ посрѣдъ масата музикалнѣ, като я подготвятъ, къмъ по висшитѣ прояви на тази култура.

Титлинина

Секвестра на имотитѣ на българ. поданици въ Румъния. София 21. Договорътъ, който е есклюсиенъ между Румъния и България въ Хага, гласи, че България ще заплати едно обещание отъ 110 милиона лей, за да бжде вдигнатъ секвестра надъ имотитѣ на българ. поданици въ Румъния.

— Три месеца следъ ратифициране на договора, България ще заплати първата вноска отъ 55 мил. лей, следъ което секвестра ще бжде вдигнатъ. До тази дата приходитѣ отъ секвестриранитѣ имоти ще бжде въ полза на Румънската държава.

Свободата на чоретата.

Лондонъ, 23 Макдоналдъ е заявилъ въ камарата на общинитѣ, че въпросе за свободата на моретата не ще се разисква въ настоящата конференция за морско разоръжаване.

Тази вѣстъ подсказва само, че конференцията не ще доведе до никакъвъ резултатъ, защото именно въпросътъ за свободата на Моретата е, който определя и принципитѣ на кое и да е становище по разоръжаванията. Само ако този въпросъ бжде разрешенъ—ще може да се пристъпи къмъ самото разоръжаване.

Въстанието въ Триполитания.

Съобщава се че италианскитѣ войски сж предприели офанзива срещу въстаналитѣ триполитанци, напредвайки 300 кл. и завладявайки глав-

ния имъ центъръ, имъ сж нанесли големи загуби. И въ Триполитания въстанието се води за нейната национална и економическа независимостъ.

Образованието презъ петилѣтния планъ въ Русия

Споредъ новия петлѣтенъ планъ презъ изтеклата 1929 г. е започнало реализирането на задължителното образование, така щото презъ 1932—33 год. вече всички дѣца отъ 8 до 11 год. да преминатъ презъ основното училище. Това значи, че презъ тия пет години броятъ на ученицитѣ ще се увеличи отъ 9,900,000 на 16,900,000 тогазъ когато днешниятъ брой на ученицитѣ надвишава тоя отъ 1914 г. само съ 2,700,000. Това значи още, че презъ този периодъ броятъ на учителитѣ ще трѣбва да се удвои — отъ 264,000 на 422,000, сжщо и да се увеличатъ училищнитѣ сгради да се подобрятъ пособията за техническо обучение на децата.

Този планъ е вече въ свѣто приложение и споредъ него обучаватъ се сжщо така и възрастнитѣ неграмотни. Така въ района Луганскъ самъ дѣйцитѣ на пр свещението сж сключили договори съ индустриалнитѣ работници да обучатъ на четмо и писмо 60,000 неграмотни възрастни въ най късъ срокъ.

Въ Русия се ликвидира съ черквитѣ. Москва 22.

— Порѣшение на съветитѣ започнато е разрушаването на манастиря Св. Симеонъ въ Москва, на чийто мѣсто ще бжде построена сграда на културата, която ще струва 5 милиона рубли.

ВЕСТИ

— Една вѣстъ която иде отъ дневника на тукашния трибуналъ, е че на 17 т. м. единъ отъ

най голѣмитѣ индустриалци — Ради Бешковъ, е предъ фалиментъ, за което е депозиралъ книгата си за да иска отсрочка на задълженията си къмъ кредиторитѣ.

За насъ този случай не е само доказателство на голѣмата криза, която завлича вече и голѣми индустриалци, но макаръ че нито една банка отъ нашия градъ не е засегната въ случая, то е че следъ като голѣмитѣ кредитори отъ вънъ сж осигурили земайки си чрезъ ипотека върху мелницата, стотици дребни най вече земледѣлци оставатъ негарантиратъ за сумитѣ съ които имъ е задлъженъ Р. Бешковъ. А тѣ сж десетки милиони лей.

— Излезълъ е отъ печатъ единъ скромнъ трудъ — „БЪДНИ ХОРА“ — разкази, отъ Ганчо К. Петровъ. Въпреки ранния и неиздържанъ напълно още трудъ на този младъ работникъ и писателъ — всички разкази сж едно сърдечно откровение на онуй що е изживялъ въ крѣга на жестоката мизерия на нашата дѣйствителность.

Комъ всички лозари ПОКАНА.

Съзнателнитѣ лозари, които сж за *зближение и опознаване по отблизо на всички лозари и семейства имъ*, молятъ и канятъ всички лозари на 2 Февруарий—неделя, вместо 1 Февруарий — Сѣбота (св. Трифонъ зарезанъ) да се събератъ сутринта въ 9 часа при голѣмия орехъ отъ където съ бѣклици и мезелици ще се трѣгне за лозята и се извърши традиционния лозарски обичай. Вечерта семейна срѣща въ локала Стеф. Николовъ — „Бѣлканъ“ на чаша вино и весело прекарване. Обществено мнение — порицава разцензиратъ!

ГРУПА ЛОЗАРИ

ито кървави уста ще погълтъ немалко милиони тонове металъ, петролъ, въглища и всички други продукти и произведения.

Войната — това е желаний път на всички ония подпрекатели и спекуланти, които никнатъ при всѣка война. Яма съмнение, че щомъ какава знае, че войната ще донесе несметна плячка, ще намира натрупанитѣ стоки, следствие свръхпроизводства и пр., той ще я подкрепя и улесни. Какво би било пр. поведението днесъ на ния капитали, които сж вложени въ воената индустрия и които живѣятъ само отъ войната? Много просто. Ето напр. международния Динамитенъ руствъ, който продоволства резъ войната едновременно Германия, Англия и Франция, бираше свойтѣ представи-

тели отъ тия страни въ неутрална Швейцария, разделяха си печалбитѣ, а следъ туй всеки отъ тѣхъ въздействуваше чрезъ „общественото мнение“ въ своята страна за продължаване на войната.

Освенъ печалбитѣ, войната днесъ има и друго преимущество за империализма, като средство за намаление свръхнаселението. Това ни показва последната война, а какво друго средство може да измисли капитализма противъ тая многомилионна вече вълна отъ безработни? Най-после тя е средство за потискане бунтуващитѣ се маси, претекстъ да се пречистятъ „подстрекателитѣ“ на работническото и да си отлъхне отъ напразнитѣ брътвежи въ парламентитѣ и въ двори воената диктатура. Много е естествено, че една нова война ще събуди още

повече съзнанието въ трудящитѣ се маси, които ще се самозащитятъ, че то ще е опасность и за самия капиталъ, но това го не интересува, защото принадлежи на оная класа която си отива и не мисли за ада, които оставя следъ себе си и въ които сама ще загине.

Ето какъ всекидневно цѣль свѣтъ, а най-вече Европа, е изправена предъ новата война. И докато лакейтѣ на всички империалистически правителства искатъ да скриятъ всичко туй задъ разнитѣ мирни конференции, пактове и такива за разоръжаване, още по ясни и категорични сж вѣститѣ за последнитѣ цифри по въоръжаванията.

Така Французиятъ парламентъ е гласувалъ 12 милиарда фр. за армията, а за постройка на военни параходи допълнително 1 милиардъ и 267

милиона фр. И прави сж изявленията на Лойд Джорджъ, че за миръ не може и дума да става „до когато Франция държи единъ милионъ армия и 50 х. топове“. Разбира се, той мълчи по въоръженията на Англия, въ която миналата година сж биле предвидени 2 милиарда и 400 милиона фр. само за аероплани.

А Америка, носителка на идеята за пакта Келогъ и настоящата конференция за разоръжаване, построява втора линия брѣгова охрана по бреговетѣ на Атлантически и Велики океани, където се изграждатъ 100 нови артилерийски позиции и ще прави 15 хиляди нови танкове, понеже старитѣ били вече негодни.

Тѣй категорично и безъ всякаво стеснение говори и американския адмиралъ Плуктеиъ като заявява: Ние сме

сега много по близко до войната, защото водимъ една търговска политика“. И на въпроса, дали има предъ видъ Англия, — казва: Азъ имамъ предъ видъ „Англия и всѣка друга държава съ която биха се сблъскали нашитѣ интереси“.

Ето причинитѣ за нова война, а конференцията въ Лондонъ ще си остане ялова, както и всички до сега такива. Войната е неизбежна и народитѣ трѣбва зорко да бдятъ и попречатъ нейното осъществяване.

А. П. Добруджанинъ

Вашия защитникъ е в. „Народна дума“

Tipografia „Comerciala-Bazargic